

מסכת תענית דף כ.

מעשה בנקדימון בן גוריון, שפעם אחת עלו כל ישראל לרגל ולא היה להם מים לשתות, ולוה י"ב מעיינות מים מגוי אחד על תנאי שיחזיר י"ב מעיינות או י"ב ככר כסף, ולבסוף הזמן התפלל לה' וירד גשמים, ואמר לו הגוי שכבר לילה הוא, וא"כ לא קיים תנאו וחייב ליתן לו הכסף, והתפלל לה', ומיד נתפרזו העבים וזרחה השמש, ותנא לא נקדימון שמו אלא בוני, והטעם שקראו לו נקדימון משום שנקדרה (זרחה) החמה בעבורו. (ויש שגורסין שנקדמה לו החמה שנשאר בקדם ולא שקעה החמה, ויותר מדויק שנקרא נקדימון).

תנו רבנן שלשה נקדמה להן חמה בעבורן.....	
משה	<p>רבי אלעזר - גזירה שוה, "אחל" (במשה כתיב אחל תת פחדך) "אחל" (ביהושע כתיב אחל גדלך).</p> <p>רבי שמואל בר נחמני - ג"ש, "תת" (במשה כתיב אחל תת פחדך) "תת" (ביהושע כתיב "ביום תת ה'...).</p> <p>רבי יוחנן - מגופיה דקרא "תחת כל השמים אשר ישמעון שמעך ורגזו וחלו מפניך", אימתי רגזו וחלו מפניך, כשנודע תחת כל השמים, וזה בשעה שנקדמה לו חמה למשה.</p>
יהושע	"וידם השמש וירח עמד....."
נקדימון בן גוריון	גמרא

מסכת תענית דף כ.

<p>ושתיהם לקללה, אותה שימטיר עליה רוב גשמים, שמקלקלין את התבואה, ואת שלא ימטיר, אין גשמים ואין תבואה גדילה.</p>	<p>אמר רב יהודה אמר רב</p>	<p>"והמטירתי על עיר אחת ועל עיר אחת לא אמטיר"</p>
<p>לברכה, כנדה, מה נדה יש אחריה היתר, אף ירושלים יש אחריה תקנה.</p>	<p>אמר רב יהודה אמר רב</p>	<p>"היתה ירושלים לנדה ביניהם"</p>
<p>לברכה, כאלמנה ולא אלמנה ממש, אלא כאשה שהלך בעלה למדינת הים, ודעתו לחזור עליה.</p>	<p>אמר רב יהודה</p>	<p>"היתה כאלמנה"</p>
<p>לברכה, שאין האומות מעמידין אותם גובי מכס או שוטרים.</p>	<p>אמר רב יהודה</p>	<p>"וגם אני נתתי אתכם נבזים ושפלים"</p>
<p>לברכה, דהוי כמו קנה שעומד במקום מים, וגזעו מחליף, ושרשיו מרובין, ואינה נופל ברוחות, וכמו כן ישראל לאחר הצרות, יקומו לבסוף.</p>	<p>אמר רב יהודה אמר רב</p>	<p>"והכה ה' את ישראל כאשר ינוד הקנה במים"</p>

<p>רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן - מאי דכתיב "נאמנים פצעי אוהב ונעדרות נשיקות שונא"?</p>		
<p>קללן בקנה שאמר "והכה ה' את ישראל כאשר ינוד הקנה במים", ואע"פ שיכה ה' אותם, לבסוף יקומו כקנה. ועוד מעלה בקנה, שזכה ליטול הימנו קולמוס לכתוב בו תנ"ך.</p>	<p>טובה קללה שקילל אחיה השילוני את ישראל</p>	<p>"נאמנים פצעי אוהב</p>
<p>בלעם בירכן בארז "כארזים", וארז אינו עומד במקום מים, ואין גזעו מחליף, ואין שרשיו מרובין, ונופל מרוח דרומית, וא"כ אע"פ שלא יפלו בקלות, מ"מ אם יפלו ממכה חזקה, שוב אין להם תקומה.</p>	<p>יותר מברכה שבירכם בלעם הרשע</p>	<p>ונעדרות נשיקות שונא"</p>
<p>פירש רש"י, נעדרות הוי לשון הפך, שהפצעים והמכות שאדם מקבל מאוהבו, נאמנים הם, שבודאי חבירו מתכוון להנאתו, כדי שיתקן את מעשיו. משא"כ בבלעם, הפוכות הן נשיקותיו של השונא בלעם. א"נ נעדרות הוי לשון ריבוי כלומר מרובות ומיותרות שאין באות בכוונה אמיתית.</p>		

מסכת תענית דף כ

ת"ר לעולם יהא רך כקנה ואל יהא קשה כארוז, מעשה שבא רבי אלעזר ברבי שמעון מבית רבו ודעתו גסה עליו מפני שלמד תורה הרבה, ונזמזן לו אדם אחד (ופירש רש"י שיש ספרים שכתבו שזה היה אליהו הנביא) שהיה מכוער ביותר ואמר לו שהוא מכוער, ואמר לו לך ואומר לאומן שעשאני, והכיר ר"א ברבי שמעון שחטא וביקש מחילה, ובסוף הגיע לעירו של האדם המכוער, ובני עירו אמרו לו למחול ר"א ברבי שמעון, ומחל לו על תנאי שלא יהא רגיל לעשות כן, ואז דרש ר"א בר' שמעון שלעולם יהא רך כקנה.....

משנה יט. - וכן עיר שיש בה דבר או מפולת, אותה העיר מתענה ומתרעת, וכל סביבותיה.....

גמרא כ:

תנו רבנן מפולת שאמרו....	
<p>אם נאמר ראויות ליפול ולא נאמר רעועות, איני יודע כגון כותל רעועה דהואי בנהרדעא, שאינה ראויה ליפול שכבר עמדה י"ג שנים, קמ"ל רעועה כמו זה אינה בכלל מפולת להתענות עליה.</p>	<p>בריאות ולא רעועות</p>
<p>אם נאמר רעועות, ולא נאמר ראויות ליפול, איני יודע בריאות שראויות ליפול מחמת גובייהו, או דקיימא באגודא דנהרא, קמ"ל הראויות ליפול כמו הני אינם בכלל מפולת להתענות עליהם.</p>	<p>שאינן ראויות ליפול ולא הראויות ליפול</p>

- **היה כותל רעועה בנהרדעא** דלא חליף רב ושמואל אצלה אע"פ שכבר היה שם י"ג שנים,
- יומא חד בא רב אדא בר אהבה התם ואמר לו רב לשמואל היום אין אנו צריכין להקיף הכותל כיון שלא יפול בזכות רב אדא בר אהבה.
- **וכן רב הונא** היה לו יין בבית רעועה, והביא רב אדא בר אהבה עמו כשהם מדברים בדברי תורה, ואחר שלקח כל היין, ויצאו, נפל הבית, והבין רב אדא בר אהבה שרב הונא הביא אותו כדי שלא יפול הכותל בזכותו, ואיקפד משום דסבר כרב ינאי,
- **דאמר רב ינאי** לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה וסומך על הנס, שמא אין עושין לו נס, ואפילו אם עושין לו נס, מנכין לו מזכויותיו,
- **ואמר רב חנן**, מאי קרא, דכתיב "קטנתי מכל החסדים ומכל האמת".

מסכת תענית דף כ:

שאלו תלמידיו לרב אדא בר אהבה, במה הארכת ימים? אמר להם מימי....

• לא הקפדתי בתוך ביתי ולא צעדתי בפני מי שגדול ממני בחכמה

• ולא הרהרתי במבואות המטונפות

• ולא הלכתי ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין

• ולא ישנתי בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי

• ולא ששתי בתקלת חברי

• ולא קראתי לחבירי בהכינתו (כינוי של גנאי שמכנין אותו בני אדם) ואמרי לה בחניכתו (כינוי גנאי על משפחתו).

~~~~~
אמר ליה רבא לרפרם בר פפא לימא לן מר מעשים טובים שהיה עושה רב הונא, אמר ליה אני זוכר בזקנותו....

• בכל יום מעונן היו נושאים אותו בעגלה של זהב והיה סותר כל כותל רעועה, ואם אפשר היה לבעלים לבנות אותו

מחדש, היה בעליו בונה אותו, ואם לאו, רב הונא בעצמו היה בונה הכותל מעצמו.

• בכל ערב שבת היה שולח שליח לשוק לקנות כל ירק שהיה נותר וזורק הירק לנהר. ועשה זאת כדי שתמיד יביאו

המגדלי ירקות לשוק, ולא נתן לעניים כדי שלא יסמכו עליו ולא יקנו ירקות, ושמא לא יותירו ירקות ולא יהיו

ירקות לעניים אותו שבת. ולא נתן לבהמות שסבר מאכל אדם אין מאכילין לבהמה. והטעם לזה פירש"י משום

שמבזה הוא בכך את האוכל ונראה כאילו הוא בועט בטובה שהשפיע הקב"ה בעולם. אי נמי משום דחסה

התורה על ממונם של ישראל שיכול להאכיל את הבהמה במאכל זול יותר, ועדיף ליתן בנהר שהנהר מוליכם

למקום אחר ואנשים שם מוצאים אותם ואוכלין אותם.

• כאשר היתה לו תרופה שלא היה מצויה לרבים, היה ממלא כד ממנה, ותולה אותו ליד פתח ביתו ואמר כל

הרוצה יבא ויקח, ואיכא דאמרי הוא הכיר דרכו של השד "שיבתא" המזיק למי שאוכל בלי נטילת ידים שחרית,

ולכן היה מניח כד מים ותולה אותו ואמר כל מי שצריך יבוא ויטול ידיו.

• כאשר היה אוכל סעודתו, היה פותח שער ביתו, ואמר כל מי שצריך יבא ויאכל.

• ואמר רבא, גם אני יכול לעשות כל מה שרב הונא עשה חוץ מזה לומר כל מי שרוצה יבוא ויאכל, שיש הרבה

עניים במחוזא ויאכלו כל מה שיש לי ולא יהא נשאר כלום בביתי.